

La practică, în uzină...

n cadrul unui decor autentic, în ambianța sonoră proprie marilor uzine, folosind drept costume salopetele, sub reflectorul albastrii al electrozilor de sudură și sub cel auriu al focului cuptoarelor, nemachiați (sau cel mult cu miinile unse de uleiul mașinilor), fără gong (intrarea „în scenă” fiind anunțată de invitația prelungită a sirenei), slujindu-se de o recuzită din care nu lipseau de cele mai dese ori ciocanul, menghina și polizorul, avînd drept parteneri muncitori la fel de autentici ca și decorul de care am pomenit, studenții Institutului de Teatru s-au pregătit timp de o lună de zile, în cadrul practicii de vară, nu în vederea unui anume spectacol pe care ar urma să-l dea la deschiderea stagiunii, ci în perspectiva viitoarelor roluri pe care le vor interpreta.

Unora, practica studenților Institutului de Teatru în uzine le-a stîrnit o legitimă uimire. Nu vedeau în ce fel munca la laminorul de 6 țoli sau la turnătorii de fontă le-ar putea fi de vreun folos în însușirea viitoarei lor meserii. În fapt, pentru studenții de la teatru munca efectivă în producție, deprinderea cu strungul sau cu celelalte unelte și mașini nu constituiau decît un mijloc. Un mijloc de a înțelege mai bine oamenii. Pentru cunoașterea — profundă și amănunțită — a acestor oameni, viitorii eroi pe care îi vor interpreta mâine, veneau ei în uzină. Studenții au înțeles acest lucru. Respectul și dragostea cu care la Institut își ascultă meșterii, le-au dovedit și față de noii meșteri, cărora le-au fost încredințați în uzină. Timp de o lună, fără să știe, aceștia au fost asistenții, întru pregătirea studenților, ai artistului poporului Ion Finteșteanu, ai lui Radu Beligan și ai altor maestri ai scenei noastre.

La rîndul lor, după ce încetau de a fi ucenici (în cadrul orelor destinate muncii culturale — programa practicii prevedea și asemenea ore), studenții deveneau mici meșteri pentru artiștii amatori din uzină.

Ucenici și meșteri totodată, studenții nu au uitat că sînt și viitori actori. De aceea, după terminarea lucrului, aducîndu-și „de acasă“ costumele și recuzita necesare, au prezentat în fața gazdelor cîte ceva din cele învățate în cursul anului de studiu încheiat. Și aceasta a constituit cel de al treilea obiectiv al practicii.

„Ne-au dat un ajutor prețios. N-ar fi rău dacă ar mai sta și săptămîna viitoare. Nu s-ar putea?“ ne-a spus strungarul Iacob Pantea de la secția de filetaj a Uzinelor „Republica“, necăjit oarecum că peste o zi îi pleacă studenții într-o altă secție.

„Artiștii? Spirt!“ — ne spune și Ilie Ghiță, turnător la secția neferoase a Uzinelor „23 August“, el însuși „spirt“, după cîte am putut să remarcăm.

„Buni, foarte buni, băieții de la teatru“ — întărește Ion Talaban, șeful brigăzii de tineret de la turnătorii de oțel a Uzinelor „Mao Țze-dun“.

Și acestea nu erau doar amabilități.

Curioși, dornici să vadă, să afle, să mînuiască fiecare agregat, mașină, unealtă, piesă, viitorii actori s-au interesat de toate și au vrut să facă de toate. Am întîlnit în cursul vizitei noastre prin halele uzinelor pe unii care, cu multă părere de rău, ne-au spus că la forjă sau la cazangerie n-au posibilitatea să lucreze. „Știți, sînt piese foarte mari, și trebuie să ne mulțumim doar cu privitul“. De cele mai multe ori am întîlnit însă fețe radioase, pe care se citea satisfacția muncii împlinite.

Una din zilele practicii :

La secția de vagoane a Uzinelor „23 August“, studenta Silvia Bălean, din anul II, lucrează, împreună cu colega ei Lucia Burcovschi, la montarea — după cum ni se explică — a culisei de culisare a saboților. „Multe din piesele pe care le lucrăm aici — ne spune dînsa — le-am stanțat tot noi, într-o altă secție. Apoi, le-am întîlnit la secția mecanică, unde le-am ajustat. Acum, după ce le vom monta, sîntem gata să scoatem un vagon care va alerga pe șine cu cîteva piese lucrate de mîinile noastre. Îi vom reține — adaugă ea în glumă — seria. Poate îl vom întîlni în vreo gară oarecare, cu prilejul vreunui din turneele noastre viitoare.“

Într-o altă secție, studentul Ion Chițoiu, anul III, confecționează, după un plan propriu, niște apărătoare pentru aparatele de sudură. Ne uimește în demnarea cu care lucrează (după ce, mai întîi, ne-a uimit inventivitatea sa în elaborarea planului). Mai tîrziu am aflat secretul. Înainte de a intra în Institut, a fost muncitor. Și nu e singurul în această situație. Muncitori au fost și studentul Mihai Panait, și Iulian Zegrea, și Mihai Mihai, și alții.

La turnătorii de fontă, grupa condusă de studentul Sandu Simionică, anul II, muncește de zor la confecționarea miezurilor. „După cum vedeți — se oferă să ne explice cu „competență“ un student — miezurile sînt piesele care intră în formele de turnare. Se fac dintr-un nisip special, la care se adaugă „lianții“ : dextrină, ulei de in etc. Apoi, se usucă în cuptoare speciale pentru a li se da rezistența necesară la turnare.“ Un amănunt : pe un banc, unde lucrează o studentă, într-un pahar cu apă se răsfață un trandafir proaspăt. O muncitoare care lucrează alături de dînsa, și cu care s-a împrietenit, l-a cules în dimineața aceea din grădina casei sale și i l-a oferit.

Alături, la Uzinele „Republica“.

Martori la șarjele studenților de la Politehnică, cei de la teatru s-au hoțărît să scoată și ei o șarjă a lor. Pentru aceasta s-au pregătit temeinic, din

vreme. Cu o zi înainte, au făcut chiar o „repetiție-șnur“ care a mers — ni s-a relatat — bine. Acum sînt răsbindiți în toată secția laminorului de 6 țoli. La cuptorul de încălzit țagăle, a cărui temperatură se ridică la peste 1200 grade, sînt „distribuiți“, sub conducerea muncitorului Petre Constantin — șeful echipei — studenți din diferite clase: Nicolae Cozmescu, Andrei Mihai, Alexe Soloviev, Titi Gurgulescu, Dionisie Vitcu, Valentina Iancu, Minodora Condur și Eugenia Balauru. Toți au fețele îmbrobonate de sudoare și, la fel, sau poate mai concentrați ca pe scenă, împlinesc cu o satisfacție ce nu poate fi ascunsă, muncile deloc ușoare de aici, pe care, pînă acum cîteva săptămîni, le cunoșteau doar din jurnalele de actualități.

La perforatorul condus de muncitorul Ion Ghiță, studentul Vladimir Gheorghiu execută cu calm și precizie înlocuirea dormurilor cu care se perforază țagăle, în timp ce Constanța Zmeu și Cornelius Coman dirijează atenți, la cabina de comandă, drumul barelor de oțel. La o altă cabină de comandă, studenta Nagy Ana și studentul Mihai Mihai „dublează“ pe muncitorii „titulari“ la execuția, cu ajutorul unor manete complicate, a operației de netezire a țevilor.

Peste tot, muncitorii substituiți privesc cu dragoste și admirație pe studenți. Mîntea, ochii, mîinile le sînt încordate, atente, febrile. Nu e glumă. Cel mai mic gest greșit, și actul de naștere al unei noi țevi riscă să nu fie întocmit. Țagăle infierbîntate ies vesele cu un zulf de flăcărui, alunecă vioi pe cărările știute, suportă protestînd ușor într-un anume fel, sonor, perforarea, apoi, metamorfozate în țevi și fără a avea răgazul să sufle o clipă, sînt invitate printr-o manetă, să pornească mai departe. Sînt supuse unei adevărate operații estetice, pentru a fi curățate de asperitățile din interior, și cu suflul la gură sînt expediate mai departe, spre a fi finisate, ambalate și expediate unde e nevoie. Munca celor care, de la cabinele de comandă sau de la gura cuptorului pun în mișcare țevile, nu e deloc ușoară. În afară de faptul că cei care o execută, au de luptat cu temperaturi foarte ridicate, ea cere îndemnare, agerime, calm, precizie, forță, curaj. Studenții de la teatru au descoperit lucrînd aici, taina formării și desăvîrșirii acestor calități, filonul de poezie al muncii laminoristului — o poezie aspră, dar plină de măreție. Au fost aproape de unul din izvoarele forței lui morale, forță pe care o vor avea de întruchipat cîndva pe scenă.

A fost o experiență utilă și reușită.

***

Am răsfoit cîteva caiete de practică (au existat și în cazul de față, ca pentru oricare practică).

Alături de detalii tehnice, ca: „Mufele se strîng în menghină, și se pilesco. Se curăță de toate asperitățile pe care le mai au“ etc. Sau: „Flux tehnologic, turnătorie fontă: 1) prepararea amestecurilor de formare; 2) confecționarea formelor și miezurilor; 3) asamblarea formelor“ etc., etc., am întîlnit și multe observații cu privire la oameni.

„Marți 26 iunie.

Oamenii sînt primitivi și dormici să ne arate totul. Sînt mindri. Au de ce!“

„Sîmbătă 2 iulie.

Secția de laminare a țevilor de 3 țoli.

Secția e imensă... Toate operațiile sînt automatizate, legate una de alta, și se execută cu rezeziune. Un muncitor depinde de celălalt. Dacă unul a greșit, toți se opresc. E deajuns să se audă un glas: Nu iese dormul!, pentru ca toți să sară la locul cu pricina și să-l ajute pe cel rămas în pană. Bucuria că au reușit să pornească din nou procesul de producție întrerupt pentru cîteva momente se poate citi pe fețele tuturor. Muncitorii mi-au oferit cu foarte multă plăcere locul la masa de comandă și mi-au arătat cum se execută unele operații.“

(Din caietul de practică al studentului Alexe Soloviev, anul II.)

Cu prilejul stagiului la turnătoria de fontă de la Uzinele „23 August“, studenta Ana Șincăi, anul II, notează cu privire la șeful echipei de turnare a blocurilor și motoarelor Diesel de aici, tovarășul Dumitru Ioniță: „Mi-a făcut la început impresia unei firi închise, calculate, chiar severe. Dar imediat ce i-am solicitat ajutorul la explicarea procesului tehnologic al sectorului, mi-am dat seamă că nu e deloc ursuz, așa cum mi-l închipuiam. Cu foarte multă bunăvoință mi-a dat explicațiile necesare. Mi-a arătat primul motor de 700 c.p. construit în țară și cel de 350 c.p., vorbindu-mi de aceste realizări ca de proprii lui copii.“

Perforarea unei piese de oțel nu-i un lucru simplu. Studentele Lucia Burcovschi (dreapta), Silvia Bălean (mijloc) și Adina Atanasiu (stinga) s-au deprins însă destul de repede cu executarea acestei operații

Una din primele zile ale practicii...
Sub îndrumarea atentă a muncitorilor din secție, câteva studente își iau inima în dinți pentru a executa filetarea mufelor

După terminarea lucrului, piesele executate sînt recepționate. Se pare că muncitorii sînt mulțumiți de munca studentelor

22 iulie 1960... În curtea Uzinelor „Mao Țe-dun“, într-o pauză, studenții ascultă, alături de muncitori, pe lăcătușul Nicolae Mogoș care citește articolul de fond din „Scinteia“

„În general, tenerezii din uzină sînt plini de viață, muncesc cu foarte multă râvnă, și au atîta entuziasm!“ — consemnează studenta Georgeta Nicolae.

„Nea Ghiță Ilie de la turnătorie de fontă are mult haz, e foarte vorbăreț, e iute ca o șfirlează și îi place foarte mult teatrul“ — scrie altcineva.

„La secția mecanică — notează studenta Cornelia Gheorghiu din anul III, practicantă la Uzinele „23 August“ — am lucrat la strungul unui muncitor în vîrstă. Cred că era trecut de 50 de ani. Am fost „ucenic“ la el, trei zile. În tot acest timp a fost deosebit de amabil, căutînd cu foarte multă răbdare să mă învețe cum se manevrează strungul. Mie îmi era grozav de frică la început și, din cînd în cînd, mai greșeam. În schimb, strungarul era calm, umbla încet și măsurat, găsea chiar timp să și vorbească. M-a întrebat cum e pe la noi pe la Institut, dacă-mi place să mă fac artistă, și altele. I-am povestit cîte ceva de la noi, cum muncim, ce facem, căutînd în felul acesta să ne înțeleagă și să ne cunoască mai bine.“

***

Ion Avătăjiței e frezor la secția mecanică a Uzinelor „23 August“. Totodată, e și elev la Școala populară de artă. Una din năzuințele sale e aceea de a deveni actor. Cînd a auzit că studenții de la teatru vin să lucreze timp de o lună în uzină, s-a bucurat nespus. Și aceasta, cu atît mai mult cu cît printre studenți a avut prilejul să-l vadă și pe Ion Chițoiu, o cunoștință mai veche. Cei doi tineri au discutat foarte mult despre teatru.

— Crezi că pot să dau examen?

— Bineînțeles! Totul e să fii temeinic pregătit. De altfel, te voi ajuta și eu.

Și Chițoiu s-a ținut de cuvînt. I-a spus ce trebuie să studieze, cu ce repertoriu să se prezinte, l-a ascultat recitînd, l-a corectat.

— Nu-i exclus — i-a împărtășit el într-o zi — să fim colegi la toamnă.

Și la Uzinele „Republica“ prezența studenților de la teatru a avut o înmîsurare binefăcătoare în ce privește munca culturală. Tot mai numeroși muncitori, în urma viziunii celor patru spectacole prezentate de studenți, și-au manifestat dorința de a reînființa echipa de teatru a uzinei. Deși elemente înzestrate există, colectivul uzinei n-a mai realizat de mult un spectacol. Și cînd te gîndești că oamenii acestui colectiv, care s-au încumetat să joace cîndva *O scrisoare pierdută*, sînt încă în fabrică.

„Vrem să venim în sprijinul artiștilor amatori din uzină — ne spune actrița Sandina Stan — responsabilă cu practica studenților la această uzină. Cîțiva dintre studenți vor căuta să descopere pe viitorii membri ai echipei de teatru. Pe urmă, ne vom îngriji și de instruirea acestei echipe. Începînd din toamnă, cel puțin o dată pe lună, vom prezenta în sala clubului uzinei spectacole alcătuite din fragmentele care se lucrează la clasă, sau cu piesele prezentate la studioul nostru experimental.“

***

Ultima zi de practică la Uzinele „23 August“.

Într-o sală cu aspect festiv, se desfășoară colocviul studenților de la Institutul de Teatru, care au făcut practica aici. Emoții ca la orice examen. Ici-colo, cîte o tentativă de „sufare“, izvorită din „colegialitate“ și sancționată, conform uzanțelor, prin anularea răspunsului. În general, o atmosferă plăcută. Comisia, alcătuită din inginerul Tornös și inginerul Oancea, e binevoitoare, dar nu mai puțin exigentă. Întrebările sînt clare și nu urmăresc să încurce pe studenți. Cei interogați se străduiesc să răspundă cît mai precis, pe baza cunoștințelor teoretice și practice însușite. Vorbesc printre altele despre combustibilul pe care îl folosesc forjele, despre rezistența fontei cenușii, de cubilouri etc.

— Ce e balalaica? — întrebă, la un moment dat, unul din examinatori, încercînd, se pare, o incursiune în muzică.

Studentul Constantin Diplan, care are aerul că știe totul, nu e încurcat de echivocul întrebării și dă răspunsul exact: „Lingura cu ajutorul căreia se introduce lingoul în captor.“

Studenta Aurora Ciulic, anul II, explică ce este șablonul, arătînd că l-a folosit de nenumărate ori... în atelier. (Nădăjduim să nu-l folosească și pe scenă.)

După terminarea colocviului, după ce discursurile de rămas bun au fost rostite simplu și cald, și după ce inginerul Tornös, care afirmase la început că nu prea frecventează teatrul (să fi fost oare o simplă tachinare a studenților?),

a promis că va fi nelipsit de la viitoarele spectacole ale Institutului, studenții se îndreaptă spre ieșire.

***

În seara aceleiași zile, cei mai mulți dintre studenții eroi ai acestui reportaj s-au regăsit pe peronul Gării de Nord pentru a pleca la munte sau la mare, înarmați cu valize sau rucsacuri, fluturând batiste de la geamurile vagoanelor, noilor prieteni cunoscuți în ritmul ciocanelor sau la gura cuptoarelor de oțel.

***

Practica studenților din Institutul de Teatru în uzine s-a dovedit rodnică. Mulțumită acestui contact, munca profesională sporește în valoare artistică: urmărindu-i zi de zi pe muncitori în procesul de producție, nu numai ca observatori ci și ca participanți activi, studenții și-au dat seamă de bogăția sufletească, de înalta ținută etică a celor mai mulți dintre muncitori, au învățat să cunoască mai profund structura morală a multora dintre personajele pe care vor avea în viitor prilejul să le joace.

Anul acesta se face întâia oară un asemenea fel de practică. Rezultatele obținute pledează pentru continuarea ei și pe viitor.

Ilie Rusu și Eugen Nicoară

STUDENȚII AU CUVÎNTUL

(Fragmente din scrisorile primite la redacție de la studenții anului IV al Institutului de teatru, care au făcut practica pe lângă casele raionale de cultură din țară.)

„Am învățat să conduc tractorul, dar am pătruns și în sufletul tractoristului...”

„Cea mai interesantă parte a practicii noastre, în special a mea, constă în cunoașterea vieții oamenilor muncii, care construiesc astăzi socialismul în patria noastră, tractoriștii, combinerii, oamenii de partid, intelectualii, toți caracterizați printr-o mare bogăție de sentimente și gânduri și care făuresc, pe lângă socialism, poezia noastră nouă...”

...Am învățat să conduc tractorul, dar am pătruns și în sufletul tractoristului.

Am legat saci de griu pe combină, dar am cunoscut și gândurile omului care lega saci lângă mine.

Am spart piatră la carieră, dar ceea ce mă interesa era spărgătorul de piatră.

Aici, în toilul muncii, am găsit adevărul vieții, care cu precădere trebuie adus pe scenă.

Și puținii tovarăși care mi-au stîmjenit buna desfășurare a muncii artistice, m-au învățat ceva: că mai sînt elemente care nu știu ce înseamnă a-

devărata muncă și că aceste elemente trebuie îndreptate.

Cînd mă voi întîlni cu un asemenea personaj, voi ști să-l satirizez astfel încît nici unul din spectatorii mei să nu-i semene.”

CORNELIU DUMITRAȘ
raionul Măcin, regiunea
Constanța

„...această nouă metodă de muncă i-a făcut să înțeleagă miezul rolurilor, să vadă altfel personajele și chiar să le iubească...”

„Am găsit aici în repetiție două piese: O să fie nuntă mare de Lucia Demetrius și Oaspetele din faptul seriei de Horia Lovinescu. Cîteva roluri erau cunoscute, dar nu se aprofundase suficient sensul pieselor. Am căutat să-mi organizez cunoștințele primite la clasa maestrului Ion Finteșteanu. Am făcut referate în care am analizat conținutul și genul. După stabilirea precisă a temei și a mesajului, am făcut biografia personajelor. Am intrat adînc în sufletul lor și am dezvăluit fațete ale caracterului, care abia se întrezăreau,